

Klassiska noveller Nr 18

S. A. Duse:

Ensam

Klassiska noveller 18.

S. A. Duse – Ensam.

Återutgivning av text från 1915

av S. A. Duse

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-523-8

Copyright © 2019 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.

Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksforlaget.se

Förord

Det är julafton och vid den öppna spisen sitter en kvinna. Hennes hår har grånat vid tinningarna trots att hon inte ens fyllt fyrtio år. Nu sitter hon och funderar på varför världskriget har drabbat henne så hårt.

I början av 1900-talet var noveller och följetonger en viktig del av innehållet i svenska dagstidningar.

I vår serie "Klassiska noveller" kan du läsa många av de här historiskt viktiga berättelserna.

En av de flitigaste svenska författarna under 1910- och 1920-talen var yrkesmilitären Samuel August Duse (1873–1933). Han skrev 100-tals tidningstexter om bland annat krig, nyhetshändelser och romantik. Men han var framför allt känd för sina deckare om mästardetektiven Leo Carrington.

Den här texten publicerades ursprungligen i december år 1915 i tidningen "Upsala Nya Tidning" med titeln "Ensam".

S. A. Duse: Ensam

*Den här texten publicerades ursprungligen i december år 1915 i tidningen "Upsala Nya Tidning" med titeln "Ensam".
Författare till texten är S. A. Duse (1873–1933).*

Det är julnatt.

I det lugna och fridfulla rummet står på ett bord en liten julgran, doftande grön och med ljus i olika färger. Men ljusen äro icke tända, och intet glitter, inga grannlåter smycka den lilla granen.

Framför den utbrunna brasan i den öppna spisen sitter med ryggen vänd mot julträdet en kvinna. Orörlig sitter hon med slutna mun och ögonen stirrande in i brasans glöd. Hennes hufvud är lutat och ryggen böjd och trött. Men icke af ålder. Hon är ännu icke fyrtio år, fastän håret grånat vid tinningarna.

Icke har hon åldrats på grund av de många små bekymren eller genom hvardagslivets jäkt och id. Nej, det är grubblande och dystra tankar, heta och bittra tårar, som i förtid fårat hennes vackra ansikte och krökt hennes rygg, tankar, som kunna finnas endast hos ett ensamt hjärta, tårar som kunna gråtas endast under långa, sömnlösa nätter.

Långt tillbaka flyga nu hennes tankar i den stilla julnatten. Gamla

minnen växa fram för hennes blick, minnen från den tid då hon med stolt panna och strålande klara ögon trädde ut i lifvet, som lockade och log emot henne, och som gaf henne det starka hoppet att hennes längtan efter lyckan skulle bli verklighet.

Och lyckan kom. Under många år ägde hon den utan att ana, att den i ett enda slag skulle slitas ifrån henne. Hur flög inte tiden bort som på vingar, medan hon såg alla sina ljusa och vackra drömmar bli verklighet. Hon räknade inte månader, inte ens år, märkte knappt att tiden gick på annat sätt än att Kurt, hennes enda barn, hennes stora stolthet växte högre och blev ståtligare.

Officer skulle han bli som far. Och han var nära målet — då kriget förra hösten bröt ut, och han utnämndes med ens.

Hvad hade hon icke upplefvat sedan dess! Hvilka stunder af spänning och ångest, hvilken strid mellan hopp och fruktan i ett bäfvande kvinnohjärta! När underrättelser uteblefvo, och hon med skrämde ögon såg alla de fasans bilder hennes fantasi upprullade, hvilken tärande ängslan, hvilka kval led hon icke då under ensamhetstyngda nätter.

Och när hon fick budskap från fronten, som talade om modet, förståndet och kraften hos mannen, om dristigheten, djärfheten och den ungdomliga entusiasmen hos sonen, om ärotecken, som förlänats dem båda, då grät hon, men af lycka och stolthet.

Vid förra julen stanna nu hennes tankar. Hur olika var det icke då. Ensam var hon visserligen då liksom nu, ensam med sin lilla julgran. Men julljusen voro tända, och i hennes hjärta fanns ännu hoppet att få dem åter en gång, de båda som voro henne kärast i lifvet.

Dagen därpå kom ett bref från mannen, ett bref där hvarje rad andades den djupaste förtviflan och sorg. Kurt hade stupat. Som en

hjalte hade han fallit, skickad till döden av sin egen far.

Hur gripande i sin oändliga sorg var icke detta dödsbud. Hvilka själföfrebråelser gjorde sig icke fadern för att han beordrat sin egen son just på den expedition, som skulle sluta med döden.

En viktig och mycket farlig rekognoscering hade måst göras. På resultatet af den skulle kanske morgondagens hela strid bero. Sonen Kurt var den förste, som frivilligt anmälde sig inför kompanichefen, fadern, och därför blef han utsänd. Uppdraget löste han på ett glänsande sätt. Rapporten kom in i tid. Men för att rapportkarlen skulle hinna undan, måste löjtnanten själf häjda och uppehålla en öfverlägsen fientlig patrull, och det var då han satte lifvet till.

Sonen död! Kurt, hennes lycka och stolthet borta! Hennes förstånd kunde icke fatta det, hennes hjärta vägrade att tro det.

Och ännu innan hon förmått sätta sig in i den hemska värligheten, kom telegrammet att äfven mannen stupat.

Snart har ett år förflutit sedan slagen drabbade henne och med ens gjorde lifvet tomt och fattigt. En enstöring har hon blifvit, tystlåten och människoskygg.

Lifvets brusande röster beröra henne inte mer. Julens frid och glädje äro icke för henne. Ensam är hon, ensam med sin stora, tärande sorg. Den tysta ensamheten, den tunga, stillheten bli till ett med henne, växa samman med tomheten omkring henne och med den oändliga sorgen i hennes själ.

Ensam.

Nu har hon slutat att gråta. Tårarna ha inte räckt. De röda och svullna ögonen stirra fortfarande in i brasans falnande glöd. Och tankarna äro hos de döda —

Fram till henne tränger doften från den lilla granen, doften af

barr som hör grafven till —

Fakta: Författaren S. A. Duse

Namn: Samuel August Duse.

Född: 2 augusti 1873, Stockholm.

Död: 9 februari 1933, Stockholm.

Föräldrar: kammarjunkare Carl Patrik Teodard Duse och Anna Matilda Forssberg.

Engelskspråkiga deckare är fyllda av just... privatdeckare, medan svenska nästan bara har poliser i huvudrollerna.

Men när den första svenska deckarvågen började år 1913 så var det en privatdetektiv i huvudrollen: Leo Carrington. Denne driver en kombinerad advokat- och detektivbyrå, är en mästare i förklädnad, ekonomiskt oberoende och är så bra på att lösa brott att polisen ofta låter honom ta hand om svårlösta brottsutredningar.

Detektiven Carrington skapades av en av svensk kulturs mest spännande personligheter, Samuel August Duse.

Han började sin karriär inom militären och var yrkesofficer inom Svea artilleriregemente.

Men det var som äventyrare han första gången skapade rubriker. Han deltog i den svenska Antarktisexpeditionen 1901-1904 som me-

teorolog och kartograf. Han tillbringade en mycket tuff vinter i Hop-pets vik i Sydpolshavet, en av de svåraste som några forskare upplevt. Han skrev ner sina upplevelser i boken "Bland pingviner och sälar" vilket gjorde honom berömd i hela landet.

Under de följande åren skrev han flera pjäser men gled sakta men säkert över till berättelser om äventyr och brott. Ofta skrev han under pseudonymen Sam Sellén.

År 1913 publicerades hans första Leo Carrington-deckare, "Stilett-käppen", som blev en stor succé. Inspirationen till Leo Carrington är hämtad från Sherlock Holmes, något som inte minst märks i slutet av böckerna då deckaren presenterar alla ledtrådar och pekar ut en mördare.

Framgången gjorde att "S. A. Duse" på egen hand skapade den första svenska deckarvågen. I snabb följd kom böckerna "Det nattliga äventyret" (1914), "Spader kung" (1915), "Doktor Smirnos dagbok" (1917), "De fyra klöveressen" (1918), "Cobra-mysteriet" (1919), "Antisemiten" (1921), "Nattens gåta" (1922), "Leo Carringtons dubbelgångare" (1923), "Hemligheten" (1924), "Fallet Dagmar" (1925), "Skuggan" (1926), "Pistolskottet" (1928) och "Zuleikas hämnd" (1929).

Böckerna gavs ut i upplaga efter upplaga och spreds över hela världen med översättningar till ett dussintal språk.

Trots att han led av svåra smärtor efter skador under vintern vid Sydpolen var Duse flitig skribent, föreläsare och aktiv i olika sällskap. Han var också en uppmärksam målare och skulptör.

Den svenske deckarförfattaren avled i februari 1933 och ligger begravd på Norra Begravningsplatsen i Stockholm.

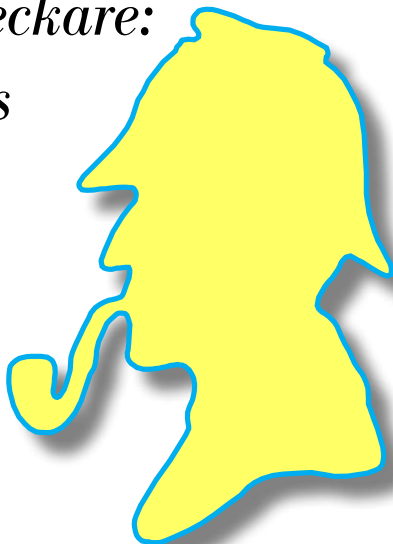

Samuel August Duse.

*Om du gillade den här e-boken
så kolla in våra deckare:*

- *Sherlock Holmes*
- *Filip Collin*
- *Leo Carrington*
- *Asbjörn Krag*
- *Auguste Dupin*
- *Dick Donovan*

Mer info: www.klassiskadeckare.se